

NIVELUL DE TRAI ÎN DEZBATEREA COLECTIVULUI DE CERCETARE

Bucurându-se de o participare largă, dezbaterile științifice organizate de colectivul de cercetare a nivelului de trai au avut în centrul lor lămurirea unor serii de probleme cu caracter conceptual și metodologic cu care acest colectiv al Institutului de Cercetare a Calității Vieții s-a confruntat pe parcursul documentării și elaborării lucrărilor sale.

O primă categorie de probleme, aduse în discuție de-a lungul a două întâlniri distincte, s-a referit la tendințele fenomenului inflaționist în țara noastră. Dezbaterile pe această temă au căpătat un plus de interes ca urmare a includerii în setul de programe prioritare de cercetare la nivelul I.N.C.E., a programului privind calcularea indicelui inflației, în a cărui realizare este antrenat și un colectiv de cercetători din cadrul institutului nostru.

Ideile punctate cu ocazia primei întâlniri, care a avut loc în luna aprilie, s-au referit la necesitatea și oportunitatea determinării cât mai corecte a unui astfel de indice, având în vedere demararea și accentuarea procesului inflaționist în România. S-au formulat o serie de propuneri privind adoptarea uneia sau mai multor metode de calcul, aducându-se în sprijin argumente pertinente. Totodată, pe baza datelor avute la dispoziție, s-a făcut o analiză a stării economice a țării, privită prin prisma fenomenului inflaționist, evidențiindu-se faptul că, la ora actuală, amploarea acestuia nu este măsurată și urmărită de nici o instituție centrală sau de specialitate.

Problema inflației a fost reluată în cadrul dezbaterilor programate două luni mai târziu, cînd au fost puse în discuție aspectele metodologice privind constituirea și utilizarea coșului de produse utilizat pentru determinarea indicelui inflației.

După prezentarea metodologiei practicate de Comisia Națională pentru Statistică și folosită la calcularea indicelui prețurilor bunurilor de consum, discuțiile s-au purtat asupra corectitudinii acestei metodologii și asupra valabilității și aplicabilității ei în cazul indicelui inflației. De asemenea, au fost reluate idei avansate în dezbaterile anterioare, cu privire la definirea noțiunii de inflație și la modul în care diferitele informații oferite de o serie de organe de sinteză pot fi folosite în calculul acestui indice. Departe de a epuiza toate aspectele legate de subiectul dezbaterii, încheierea discuțiilor a marcat interesul participanților de a le relua într-una din întâlnirile viitoare.

Dezbaterile lunii mai au avut în atenție o temă de primă importanță: aspecte teoretice și metodologice de stabilire a pragului de sărăcie. Au fost prezentate puncte de vedere diferite vizavi de definirea conceptului de „prag al sărăciei”, preluate atît din literatura de specialitate, cît și formulate de către participanții la dezbateri. În același timp au fost aduse argumente pro sau contra cu privire la adoptarea metodelor de stabilire a acestui prag și de determinare a gradului de sărăcie. A fost desprinsă ideea că o combinație a diverselor metode, aplicate distinct diferitelor sfere ale consumului populației, ar putea da rezultatele dorite. S-a pus în discuție, de asemenea, relația existentă între pragul sărăciei și nivelul veniturilor, atingîndu-se problema nece-

sității instituirii în țara noastră a venitului minim garantat precum și cea a modului în care acest lucru ar contribui la îmbunătățirea situației persoanelor defavorizate, cu venituri mici. S-a hotărât, totodată, redactarea și publicarea unei broșuri care să trateze principalele aspecte metodologice ale măsurării sărăciei.

Ca o continuare a acestor discuții, în luna iulie au fost prezentate și comentate, în cadrul dezbaterilor științifice, o serie de considerații asupra modalităților de indexare a veniturilor.

Au fost aduse la cunoștința celor prezenți, metode de indexare practicate în diferite țări, făcându-se aprecieri critice asupra fiecăreia din aceste metode. Concomitent, s-a făcut o cuprinzătoare prezentare și analiză a variantei de indexare aplicate în țara noastră în urma celor două etape de liberalizare a prețurilor, desprinzându-se concluzia că aceasta are numeroase neajunsuri, subliniate în mod convingător de participanți. Discuții ample s-au purtat asupra raporturilor care trebuie să existe între sumele acordate drept compensații persoanelor cu venituri mici și celor cu venituri mari. S-a arătat că aceste sume nu trebuie să fie în nici un caz egale, divergențe de opinii apărând asupra modului în care acestea trebuie repartizate: proporțional sau invers proporțional cu veniturile. Exemplele și argumentele prezentate nu au avut darul de a aduce nici o clarificare decisivă. De aceea, s-a exprimat opțiunea ca discuțiile pe această temă să continue într-un cadru mai larg, în care exemplele cifrice, concrete, să aibă un cuvânt de spus.

Această prezentare a dezbaterilor din cadrul colectivului de cercetare pe probleme ale nivelului de trai se vrea a fi atât o informare sumară a cititorilor revistei asupra manifestărilor științifice ale institutului nostru, cât și o invitație, pentru cei interesați, de a participa la viitoarele noastre întâlniri. Discuțiile se anunță interesante.

Bogdan IATAN

MODUL ȘI STILUL DE VIAȚĂ ÎNTRE TEORIE ȘI EMPIRIC

Dezbaterile Programului „Mod / stil de viață”, desfășurate în prima jumătate a lui 1991, și-au propus formularea și clarificarea mai multor probleme teoretice, critice pentru circumscrierea acestei problematice: definirea conceptelor, trasarea relației dintre ele și a dimensiunilor pe care modul și stilul de viață le desfășoară, determinarea specificului acestei perspective asupra realității sociale, ca și a consecințelor pentru o cercetare empirică, traduse prin elaborarea unui set de indicatori concretizat într-un chestionar. Fiecare dintre aceste probleme a suscitat o serie de discuții, al căror efect sperăm să fi fost mai multă claritate în definirea conceptelor, ca și mai multă eficiență în utilizarea empirică a instrumentelor teoretice.

Punctul de plecare al cercetării a fost marcat de un acord: necesitatea elaborării unei scheme teoretice, considerându-se că faptele nu vorbesc de la sine. Construirea propriu-zisă a schemei, ca și finalizarea ei într-un chestionar, a fost traversată, însă, de puncte de vedere